

Posamezne številke
Navadne Din 1,-
ob nedeljah Din 1.50.

TABOR* tiskajo vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datamom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 12.50, za ino-
semesno D 20.50, dostavljen na dom
D 14,-, na izkaznico D 12.50,
inacrat po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke
Navadne Din 1,-
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4. I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Ljubljani
ulica št. 4. prihišje, dno. Tele-
fon št. 24. - SHS političništvo
ulica št. 11. 787.

Ne naročila brez dovoljenja se ne
smo. - Rokopis se ne vrne.

TABOR

Leto: IV.

Maribor, petek 24. avgusta 1923.

Številka: 190

Represalije proti trboveljskim rudarjem?

Uporabi se zakon o zaščiti države.

Beograd, 23. avgusta. (Izv.) Povelj-
nik 5. orožniške brigade je poslal vladi
poročilo, v katerem pravi, da stavka tr-
boveljskih rudarjev nima materialnega
značaja, ampak ima izključno političen
značaj, ter predlaga, naj se proti stavku-

jočim uporabi zakon o zaščiti države. —
Vlada je poročilo vzela na znanje ter ga
odposlala s potrebnimi instrukcijami po-
krajinski upravi za Slovenijo v Ljub-
ljani.

Radikalci za nove skupščinske volitve?

Beograd, 23. avgusta. (Izv.) Radi-
kalni krogi označujejo ravnokar izvedene
občinske volitve v Srbiji in Črni gori kot
generalno poskušnjo za nove parlamen-
tarne volitve. Ministrski predsednik Pa-
šić baje namerava predlagati po svojem
povratku iz inozemstva kroni razpust se-

danjega parlamenta ter razpis novih vo-
litev. V teh volitvah upajo radikalci na
absolutno zmago, ki bi jim prinesla ho-
mogeno večino, nakar bi lahko vzposta-
vili homogeno radikalno vlado, ki bi via-
dala brez ozira na opozicijo.

Vlada in Radičev beg v inozemstvo.

Radičev neuspeh v Londonu. — Ostro razpoloženje med radikalci.

Beograd, 23. avgusta. (Izv.) Na svoji
včerajšnji seji je ministrski svet med
drugim razpravljal tudi o Radičevi akciji
in njegovem potovanju v inozemstvo. O
poteku posvetovanj vlada ni izdala nika-
kega poročila in se zagrinja v strogo ta-
jinstvenost. Dognano pa je, da vlada pre-
jema stina poročila od našega poslanika
v Londonu. Dosedaj ta poročila niso po-
vedala nič posebnega in pomembnejšega.
Doznava se, da se je Radič doslej sestel
samo z nekaterimi novinarji, na katere
je imel priporočilna pisma iz okolice bra-
trank Burton. Obiskal je tudi nekatera
strankarske prijatelje Lloyda Georga.

na zunaj radikalni krogi Radičevemu po-
tovanju ne pripisujejo posebne važnosti,
njegovo početje najstrožje obsojajo in
ne štedijo z najhujšimi izrazi. V širših
radikalnih krogih prevladuje mnenje, da
je s tem hrvatsko vprašanje stavljeno z
dnevnega reda. Še vedno se zelo mnogo
govori, da se bo na Hrvatskem, zlasti pa
proti Radičevim pristašem uporabil za-
kon o zaščiti države, vendar pa je to na-
ziranje v zadnjem času znatno popustilo.
Zatrjuje se, da se bo ta zakon uporabil le
če bo hrvatska republikanska seljačka
stranka še nadalje rovarila proti državi.
Večina radikalne stranke zahteva, da se
brezobzirno izvedejo vsa določila ustave.
V poučenih krogih se zatrjuje, da se bo
na Hrvatskem v kratkem izvedla razde-
litev na oblasti, kakor so predvidene v
ustavi.

Koliko lahko letos izvozimo iz države?

Izvoz žita in sliv cenilo na 1,781 milijonov dinarjev.

Beograd, 23. avgusta. (Izv.) Po ura-
dnih podatkih je letos zelo ugoden izgled
na izvoz žita in posušenih sliv. Žetev
pšenice se cenil na 1,550,000 ton. Za doma-
čo potrebo potrebujemo okroglo 1,200,000
ton, tako da ostane za izvoz še 350,000 va-
gonov, kar reprezentira povprečno vred-
nost 1 milijarde dinarjev. Koruza se ra-
čunja na 140,000 ton. Za izvoz bo odpadlo
okroglo 100 vagonov v vrednosti 290,000

dinarjev. Ječmena se bo pridelalo 300,000
ton. Po kritju domače potrebe ostane
1730 ton za izvoz. Ovsu bomo lahko izvo-
zili krog 700 vagonov v skupni vrednosti
krog 15½ milijonov dinarjev. Sliv bo
odpadlo za izvoz krog 4,000 vagonov za
160 milijonov dinarjev. Celokupni izvoz
žita in sliv se cenil na 1,781 milijonov di-
narjev, kar bo v znatni meri pripomoglo
k izboljšanju naše trgovinske bilance.

Nemško in madžarsko šolstvo v Vojvodini.

Novi Sad, 23. avgusta. (Izv.) Mini-
ster za prosveto je izdal naredbo, s kate-
ro odreja, da se v Somboru, Beli crkvi,
Vršacu, Vrbasu, Pančevu in Novem Sadu
oteorijo nemški paralelni redi na vseh
 ljudskih in srednjih šolah. Madžarom se
dovoljuje otvoritev paralelnih razredov

v Subotici, Velikem Bečkereku in Senti,
dočim se madžarske paralele v Somboru
ukinejo. Židom je obisk madžarskih pa-
ralel prepovedan. Oni, ki so že obisko-
vali madžarske paralele, lahko študirajo
na madžarskih paralelkah v Senti.

RUSIJA IN JUGOSLAVIJA.

Beograd, 22. avgusta. Praški Pra-
vo lidne objavlja radiogram, da so izvr-
šene vse priprave za sklep pogodbe med
Jugoslavijo in sovjetsko Rusijo. Jugoslo-
venski predstavnik v Pragi g. Lazare-
vič je že dobil striktno instrukcije v tem
ogledu. Ako moskovska vlada želi živeti
v urejenih odnošajih z Jugoslavijo, bo-
do diplomatski odnošaji v najkrajšem ča-
su vzpostavljeni. Pogajanja bodo še te-
koči mesec v Pragi. Misli se, da pride v
Beogradu do definitivnega sporazuma.

avg. V »Dodatku« se na 7 straneh pobije-
jo angleške teze. V oddelku »legalnost
okupacije Rurha« so citati iz prejšnjih
sklepev raznih zavezniških konferenc. —
Oddelek »Okupacija Rurha« izvaja, da je
okupacija izvršena samo iz stvarnih raz-
logov, da se izvrši pritisk na nemški od-
por glede reparacij. Akcija je bila po-
četka mišljena tako, da se nudi Nemčiji
dobrohoten in iskren sporazum. Poincare
pravi, da je odpor organiziran iz Berli-
na. Za slučaj, da se opusti pasivni odpor,
se okupacija Rurha bistveno spremeni.
Evakuacija bi se vršila progresivno v pri-
meri z izvršenimi plačili. Francija bi pri-
čela sodelovati z nemškimi organi, okupa-
cijski stroški bi se znižali. Ponovno pov-
darja, da okupacija nima ne političnih
ne aneksijskih namenov. Nemčija lahko
hitro plača, kar mora plačati, in s tem
sama pospeši pozitivno evakuacijo. Poi-
care opozarja na avstrijski primer in na-

ODLOČILNA FAZA V REPARACIJSKEM VPRAŠANJU.

Francoski odgovor Angliji. — Važne mi-
nistrske seje v Parizu in Londonu.

Pariz, 22. avgusta. Danes dopoldne je
bila objavljena žolta knjiga, ki vsebuje
francoski odgovor na angleško noto od 1.

glaša, kako lahko država naglo vzposta-
vi svoj kredit, če to odločno hoče. Preso-
jo plačilne sposobnosti Nemčije potom
mednarodne strokovne komisije nota od-
klanja, ker je za to po versailleski pogod-
bi kompetentna reparacijska komisija.

London, 22. avg. Lord Curzon, ki
je sprejel francosko noto v kopališču, je
nanagloma odpotoval v London, da pri-
sostvuje sejam min. sveta. o francoskem
odgovoru.

Pariz, 22. avg. Poincare je sinoči
prekinil bivanje v Lovrani in se vrnil v
Pariz. V četrtek prisostvuje seji min. sve-
ta pod predsedstvom Milleranda. Poinca-
re bo razložil francosko politiko v zadnji
dobi in stanje reparacijskega vprašanja.

Pariz, 22. avgusta. »Tempe« piše v
uvodniku, da s francoskim odgovorom
končno prenehajo vsa varanja. Skupna
svota reparacij, ki jih mora Nemčija pla-
čati, je določena na 50 milijard zlatih
mark. Francija ne more odstopiti od svo-
je minimalne zahteve, da dobi 26 milijard.
List upa, da bo nova nemška vlada to tu-
di uvidela in našla pot do sporazuma s
Francijo.

ANGLEŠKI KONZUL V ZAGREBU POMAGAL RADIČU PRI BEGU.

Beograd, 23. avgusta. (Izv.) V ožjih
političnih krogih se govori, da bo naša
vlada potom našega poslanika v Londonu
izrazila angleški vladi željo, naj odpokli-
če svojega konzula v Zagrebu, ker vlada
splošno prepričanje, da je angleški kon-
zul v Zagrebu podpiral Radiča ter mu
tudi pomagal pri begu v inozemstvo.

PONESREČEN JAPONSKI PODMORNIK.

85 mož posadke utonilo.

Tokio, 23. avgusta. (Izv.) Podmornik,
ki je bil še le pred kratkim po najnovej-
ših načrtih zgrajen, se je včeraj na po-
skušnji vožnji potopil. Od posadke se je
rešilo samo 11 mož, vsi ostali, 85 mož, so
utonili.

Srnao in nemški Kulturbund.

Novi Sad, 23. avgusta. (Izv.) V Obrov-
cu so člani Srnao napadli lokale nemške-
ga Kulturbunda ter prisilili prisotne, da
so se odstranili. Nato so pozno v noč od-
dali signal za požar, nakar so ljudi, ki so
prihitali na ulico, pretepli. Več mladih
deklet je bilo ranjenih.

Pred rudarsko stavko v Severni Ameriki.

Atlantic City, 23. avgusta. (Izv.)
Ker lastniki rudnikov niso pristali na
zahtevo rudarjev glede povišanja mezd,
je predsedstvo rudarske zveze objavilo,
da bodo rudarji dne 1. septembra v vseh
rudnikih nastopili stavko.

Nemška vlada za stabilizacijo gospodarskih razmer.

Berlin, 23. avgusta. (Izv.) V včeraj-
šnji kabinetni seji so se določile le sploš-
ne smernice. Med najvažnejšimi sklepi je
treba omeniti ustanovitev deviznega fon-
da za osiguranje prehrane in podporno
akcijo nemške marke. Razpravljalo se je
tudi o preskrbi s premogom. Kot sred-
stvo za preprečenje nadaljnjega narašča-
nja cen premogu se ne smatra ukinitenje
davka na premog, temveč uvedba stano-
vitnih cen.

BORZA.

Curiah, 23. avgusta. (Izv.) Predborza.
Pariz 30.87, Beograd 5.80, London 25.19,
Berlin 0.001, Praga 16.20, Milan 23.80,
Newyork 533.25, Dunaj 0.007775, žig. krone
0.0078.

Zagreb, 23. avgusta. Pariz 5.375—5.425,
Švica 17.375—17.40, London 4.37—4.38, Ber-
lin 0.018—0.022, Dunaj 0.134—0.1355, Praga
2.82—2.83, Milan 4.13—4.145, Newyork 95—
95.75.

Mlada Jugoslavija.

[V Bratislavskem »Slov. Denniku«
dne 12. tm. je objavil g. L. Ruhman dopis
iz Ljubljane, ki v njem poroča o razme-
rah med jugoslov. dijaštvom. Njegova o-
pažanja so dokaj točna in objektivna. Ni
zamolčal napak naše omladine, ki so pa
v največji meri napake starejših, napa-
ke, ki jih srečujemo v vseni našem jav-
nem življenju. Posebno pozornost posve-
ča razmeram na ljubljanskem vseučili-
šču. Dočim se je na zagrebškem in beo-
grajskem vseučilišču organiziralo dija-
štvo izključno le po političnih strankah,
se v Ljubljani cepi kulturno. Ljubljani-
skega dijaka zanima predvsem razmerje
med napredkom in klerikalizmom. Cen-
tralno tajništvo Jugoslov. napredne o-
mladine združuje veliko večino ljublan-
skega dijaštva in je njegov reprezentan-
čni organ. Klerikalizem je slovenska spe-
cijalitet. Na zagrebški univerzi ima
svoj zadnji trdnjavo na vzbohu. Medtem
ko ima v Ljubljani 200—300 ljudi, je do-
segel v Zagrebu ob volitvah v akadem-
sko podporno društvo le 80 glasov (vseh
je bilo približno 1000). Zagrebški klerikal-
ni akademiki so bili za ustanovitev skup-
ne reprezentativne dijaške organizacije,
kakor jo imajo na pr. Čehi, le ljubljanski
klerikalci se ji upirajo, a tudi v njihovi
vrste že prodira ta ideja bolj in bolj.

Med ljubljanskim in zagrebškim dija-
štvom vladajo ozke vezi. Ljubljana izda-
ja »Vidovdan« in Jurislav Janušić re-
vijo »Mlada Jugoslavija«. Tudi med za-
grebškim naprednim dijaštvom prevla-
duje jugoslovanska orientacija, politično
realna, kulturno sintetična in gospodar-
sko kooperativna. Ni steer toliko načel-
nosti in brezkompromisnosti kot v Ljub-
ljani, vendar pa je miselno gibanje mo-
čno, intenzivno in rodovito.

Najžalostnejšo sliko nudi Beograd. Ni-
ma inicijative, nima tradicije, nima di-
jaškega življenja, kajti pred vojno se
skoraj vsi srbski dijaki študirali v tujini,
nima notranje discipline. Tudi socialno
je beograjsko dijaštvo najbednejše. Svo-
jo energijo izravnava v partizanski bo-
jih. Idejno se beograjsko dijaštvo ne mo-
re osvoboditi spon srbskega nacionaliz-
ma, zastarelega, šablonskega in subjek-
tivnega nacionalizma, Beograd ima pra-
vico se razprostrti idejno po vsej Jugo-
slaviji, toda najprej se mora navzeči ju-
goslovanstva in ga izražati sintetično, za-
kak ako mu res leži na srcu jedinstvo, ne
more delati izjeme med Zagrebom in
Ljubljano. Jedinstvo pa ni hegemonija,
marveč enakost pri pravicah in dolžo-
stih; jedinstvo ni predprava na nacio-
nalni patent.

Mlada generacija jugoslovanska
ugotavlja naš slovaški prijatelj — se pre-
buja. Mislimo, da se bo osvobodila od ne-
srečne preteklosti in da jo bo objela moč
bodočnosti, ki bo dala omladini zbranosti,
zaupanja in poguma, da bo mogla samo-
stojno kritizirati današnje razmere, —
današnje ljudi. Mlada Jugoslavija zač-
nja to delo pri sebi in to je prav. Najprej
hoče obvladati samega sebe in biti v res-
nici jugoslovanska. Znatí vladati to je
današnji in jutrišnji problem Jugoslavije.
Omladina se mora pripraviti nanj, da
bo lahko enkrat rekla, da mladini Jugo-
slovanom ne morejo in ne smejo vladati
njih stari očetje.

Umetniška razstava

kluba »Grohar« na Industrijsko-obrtni
vzorčni izložbi je odprta dnevno o
8. do 18. ure.

Politične vesti.

Dr. Korošec hoče v avdienco. Poroča se, da je dr. Korošec zaprosil dvorni maršalca na Bledu za sprejem v avdienco pri kralju. Odkar se je Korošec zvezal z Radičem, se je vedno izogibal dvora. Zato je ta njegova prošnja vsakomur zanimiva. Če je vest resnična, bi bila dokaz, da Korošec počasi obrača Radiču hrbet in da prične treznejšo in resnejšo politiko. Bomo videli.

Radič v Angliji. Angleško časopisje ni Radiča prav nič simpatično pozdravilo. Največji list »Times« mu očita, da sam ne ve, kaj hoče, da je danes republikanec, jutri za dinastijo itd., politično nestalen element. Kralja je napadel na način, ki ni običajen v nobeni drugi evropski državi. Enako in podobno pišejo tudi drugi angleški listi.

Po občinskih volitvah v Srbiji. Glasom uradne statistike ministrstva za notranje zadeve so dobili radikali 1714, demokraci 515, zemljoradniki 83, izvenstrankarji 71, džemijet 15, republikanci 5, socialisti 1 občino. V 71 občinah še ni bilo volitev in se vrše v nedeljo. Iz nekaterih občin še ni poročil. V beograjskem okrogu so dobili radikali 12 tisoč, demokrati 10 tisoč, več tisoč pa druge stranke.

Nadaljevanje sinajske konference bo koncem avgusta v Marijanskih Laznih na Češkem. Glavni predmet razprave bo madžarsko vprašanje, ne samo glede pomoči, ampak glede celega problema madžarskih reparacij. Mala antanta hoče končno razčistiti, koliko ima Madžarska plačati, še le potem bo preresetavala problem pomoči. V smislu tozadevnih sklepov to dr. Beneš zastopil stališče v Zvezi narodov.

Slovaška klerikalna ali avtonomistična stranka je doživela popoln polom. Njena ljudska hranilnica v Ružomberku je skrhalala, njen časopis »Slovak« enako. Enaka usoda čaka vse neiskrene stranke, ki ne slone na močnih idejah. Tudi pri nas.

Dnevna kronika.

Kralj in kraljica ostaneta na Bledu še do konca septembra in počakata tam na veseli dogodki v rodbini. Prvorojenec bo torej rojen v Sloveniji.

Za našega poslanika pri Vatikanu je imenovan dr. Jos. Smoljaka.

Spomenik dr. Rad. Razlaga. Zadnje dni sta se mudila pri Malinedelji blizu Ljutomera dr. Goesti in dr. Mohorič iz Ljubljane. Zanimala sta se za spomenik, katerega nameravajo postaviti Malonedeljam svojemu odličnemu rojaku dr. Razlaga.

Kar je reš, je reš! Testenine »Pe-katete«, kakršne se izdelujejo v zadnjem času, so tako okusne in tečne, da se jih splošno hvale. Gospodinje zahtevajte jih pri trgovcih!

Ch. Seignobos:

Katoliška cerkev v 19. stoletju.*

Mofto:

Zgodovina je učiteljica življenja.

Restavracija cerkve. Organizacijo katoliške cerkve so močno zamajali dogodki francoske revolucije in prevrati v evropskih državah. Francija je uvedla versko svobodo, odvzela duhovščini gmotno moč nad lajki, vodstvo matrik, nadzorstvo nad šolami in cenzuro knjig. Dežele, v katerih se je pod vplivom Francije odigrala revolucija, so storile enako; v Nemčiji so bile porušene države cerkvenih knezov.

Restavracija l. 1814 je duhovniško oblast in dolžnost, biti katoliški vernik, obnovila zgolj v Španiji in v italijanskih državah. Francija je ostala pri Napoleonovem konkordatu. Papež je protestiral zoper ustavo iz l. 1814, s katero je bila upeljana verska svoboda tudi za protestante in izraelite, češ »s tem je cerkev, sveta in neoskrunjena Kristusova nevesta, postavljena v isto vrsto s krivover-

* Iz knjige: Ch. Seignobos. — 'A. Méhin: Histoire contemporaine depuis 1815. Pariz 1909.

— Kaj poroče k temu agrarni urad?

Dne 12. tm. je soseski predstojnik Ivan Vuk v Starešincih, občina Cirkovce v okrajnem glavarstvu ptujskem, povabil v svojo hišo 14 tamkajšnjih bogatejših posestnikov na posvetovanje, na katerem so sklenili, da se ognejo agrarni reformi, razdeliti gozd na občinskem posestvu. Pri razdelitvi so zbrani mislili seveda samo nase ter si medsebojno razdelili 16 oralov občinskega borovega gozda. Svoj sklep so pričeli že takoj drugi dan udeležiti in so tako nekateri teh magnetov posekali takoj v pondeljek, torek in sredo po 10—15 voz lesa ter ga izvozili na svoja dvorišča ali pa na žage. Debelejša debela nameravajo baje prodati nekemu lesnemu trgovcu na Pragerskem, ki kupčuje z Italijo. Omeniti pa je treba, da so vsi ti veliki posestniki, ki imajo dovolj svojih gozdov in je torej uporaba tega lesa, do katerega bi imeli v prvi vrsti pravico občinski kočarji, katerih je 27, protipostavno. Z izsekanjem občinskega gozda so kočarji, ki so itak največji reveži in tlačani teh magnetov, najhujše prizadeti, ker so tako prišli ob drva in bodo na zimo morali naravnost zmrzovati, ostali pa bodo tudi brez stelje za svojo živino. Zato pozivamo agrarni urad in okrajno glavarstvo v Ptuj, da podvzame ta primerne korake, da se ti magneti kaznujejo in se reši vsaj ono, kar se še rešiti da. Ker so vsi omenjeni posestniki pristaši SLS, prosimo, da prinese to vest tudi »Slov. Gospodare«.

Srednješolski študij v inozemstvu ministrstvo prosvete prepovedalo in se spričevala inozemskih srednjih šol ne bodo priznala. Le v izjemnih slučajih daje dovoljenje minister prosvete.

Razvitje prapora Orjuše v Šoštanjju. Prejeli smo iz Šoštanja: V neposredni bližiničasne avstrijske meje proti Koroški pripravljala naša organizacija na velevažni postojanki vojašnico narodnih borcev za bodoče dni. V teh kratkih besedah je povedano vse. — Šoštanj z nemškimi velekapitalom ima ognjena tla, prosimo torej vse bratske organizacije, narodna društva in prijatelje našega pokreta, da s častno udeležbo pri razvitju našega prapora, ki v vrši 2. septembra tl, posvedočite vsem našim številnim protivnikom voljo in moč narodnih vrst. Podprti po lepem odzivu sleherne organizacije in vseh poštenih narodnih delavcev našemu vabilu na poset pomembne svečanosti, bomo mogli iz našega Šoštanja — osrčja Saloške doline — zanesti ideje nacionalizma proti Celju in Dravogradu. To obljubo bomo držali do zadnjega moža in pozvali vse narodne elemente tik do koroške meje na vztrajno, podrobno narodno delo, jih vzgojili z ustanovitvijo novih in okrepitevijo dose-danjih organizacij, da bomo zmogli vsake žrtve, da bo naš pokret zmagoviti! Razvitje našega praporja, — prvega na bivšem Spodnje-Štajerskem ozemlju — v Šoštanju, poprej narodno tako ogroženem, tudi sedaj še po nemškem kapitalu omadeževanem kraju, kjer se sistematič-

skimi sektami in celo z židovskim izdajstvom.

V Nemčiji je vsak knez zase uredil cerkvene zadeve svoje dežele in skušal ohraniti oblast nad duhovščino. Ta kriza je cerkvi nekoliko škodovala, a kmalu si je bila zopet opomogla. Poslej niso več škofov izbirali iz vrst velmožev, kot v 18. stoletju, temveč iz vrst duhovnikov in so bili navadno siromašnega rodu, vzgojeni v duhovniških seminarjih. Papež Pij VII. je obnovil v cerkveni državi prejšnji red, obnovil je tudi red jezuitov (1814), ki je bil l. 1772. razpuščen.

Katoliki so se razdelili na dve stranki. Ena je učila, da papež, ki je v vseh zadevah cerkvenega nauka nezmotljiv, predstavlja celo cerkev, da je predstavitelj vseh narodnih cerkva in da je cerkev »popolna družba«, ki se ravna po lastnih zakonih in je zatogadelj docela nezavisna od posvetnih vlad. To strujo so v Franciji imenovali »ultramontanec«. Druga stranka je zahtevala za narodne cerkve samoupravo. Priznavala je tudi, da ima vlada oblast nad duhovščino. To so bile v Franciji tradicije gallikanske cerkve, v Nemčiji in Avstro-Ogrski pa tzv. »josefinizem«, ki je bil upeljan za časa Jožefa II.

Seminarji, ki se je v njih vzgojevala duhovščina, so bili večinoma pod vodstvom ultramontanskih menihov. Nasprotnik: »nežive nezmotljivosti« so

no podpirajo vsi anacijonalni elementi in ruši ugled države in domovinska ljubav. mora dne 2. septembra strniti vse naše vrste k mogočni manifestaciji naše večno žive ideje, ki mora in bo zmagala! — Dne 2. septembra vsi v Šoštanj!

Gospodinjski tečaj pri Mali nedelji. V nedeljo 19. tm. je priredila malonedeljska kmetijska podružnica tombolo v prid gospodinjškemu tečaju, ki se naj bi otvoril pri Malinedelji blizu Ljutomera.

Znižani vizum in 33% znižana vožnja za osebe in brzovlake je dovoljena posestnikom VI. vzorčnega velesejma v Pragi v dneih od 2.—9. septembra. Brezplačna pojasnila daje Čehoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg 8 in Aloma Company, d. d. z o. z. v Ljubljani, Kongresni trg 3.

Obletnica Narodne čitalnice v Kranju. Dne 1. in 2. septembra slavi Narod. čitalnica v Kranju svojo 60-letnico. Pri tej priliki odkrije na hiši, kjer je bival in umrl naš pesnik Simon Jenko — rojak iz bližnje kranjske okolice — spominsko ploščo. Spored proslave bo sledeči: V soboto 1. sept. ob 20. uri slavnostni občni zbor Narodne čitalnice; ob pol 21. uri vprizoritev Cankarjeve drame »Kralj na Betajnovi«, sodeluje g. Milan Skrbinšek, režiser narodnega gledališča v Ljubljani; v nedeljo 2. sept. sprejem gostov pri jutranjih vlakih; ob 11. uri zbiranje k sprejedu v Narodni čitalnici; ob 11. uri odhod in odkritje spominske plošče na hiši, kjer je bival pesnik Simon Jenko; obisk grobov S. Jenka in F. Prešerna; ob 13. uri banket v gostilni g. P. Mayerja; ob 15. uri ljudska veselica v Narodnem domu. Kdor hoče prenočiti v Kranju ali se udeležiti banketa, naj to naprej sporoči propagandnemu odboru Narodne čitalnice.

Jugoslovenska Matica v Ljubljani. Izkaz prejemkov v juliju 1923: Podružnice: Višnjagora 1500; Ormož 3600; Strnišče 50; Šoštanj 600; Trebinje 359; Kostanjevica 237; Kranj 2100.75; Sevnica 2500; Moravče 2367; članarina, vplačana pri pokrajinskem odboru v Ljubljani 939 D; darovi 2008.75; razni prispevki 1478.20. Skupni prejemki znašajo 17.739.70. Izdatki pa so znašali 26.760.45; primanjkljaja je bilo torej 9020.75 Din, ki se je pokrilo iz prebitkov prejšnjih mesecev. Ker so naloge Jugoslovenske Matice vsak dan večje, je nujno, da tudi vsi njeni prijatelji stopnjujejo svoje delo. Podpirajte Jugoslovensko Matico, da rešimo našo zemljo!

Veliko morsko psico so ulovili v mreže ribiči v Bakru. Dolga je 4 m in tehtala nad 700 kg. Dan poprej so videli ribiči morsko psico v družbi morskega psa in upajo, da tudi njega kmalu ulovijo.

Občinski volitev v Beogradu se je po poročilu »Preporoda« udeležilo komaj 60 odstotkov upravičenih volilcev; preko 800 volilcev ni glasovalo in ker so vsi ti volilec, ki niso glasovali, neradikalni, je to dokaz, da so dobili radikali pri občinskih volitvah komaj eno četrtino gla-

kmalu izginili, a novih katoliške generacije so bile ultramontanskega duha. — Bivša aristokracija in narodna duhovščina (v Franciji gallikanska) je bila nadomeščena z demokratično duhovščino, ki je bila vajena ubogati papeževa povelja. Tako je bila cerkvena vlada osredotočena in je postala močnejša.

Liberalni katoliki. Katoliški nauk zametuje versko in tiskovno svobodo; papež Pij VII. je protestiral zoper ustavo iz leta 1814 in zoper nizozemsko ustavo, ker sta obe jamčili za to dvojno svobodo. Toda okoli leta 1830 je ustanovilo nekoliko mladih katolikanov katoliško liberalno stranko, ki je skušala cerkveni nauk spraviti z novimi liberalnimi nazori.

Liberalna katoliška stranka ni zahtevala za cerkev ne predprie in ne državne podpore, temveč je hotela zgolj ono svobodo, ki so jo liberalci dajali posamezniku: pravico združenja, pravico posesti in šolstva. Pravili so: ker je cerkev edina nositeljica resnice, ji ni treba uporabljati nasilja, marveč ji zadostuje že sama svoboda, da si s pridigovanjem in poučevanjem ohrani ogromno večino vernikov in moč v družbi.

Taka stranka je nastala v treh deželah, kjer vlada ni dajala duhovščini svobode: na Irskem, v Franciji in v Belgiji. Na Irskem je dosegla, da so bili razveljavljeni zakoni proti katolikom (1829).

sov, čeprav so zmagali. »Preporod« ostro kritizira one nezavedne in omahljive slabiče, ki si pri volitvah niso upali na dan s svojo barvo. List ima popolnoma prav. Tudi pri nas je žal vse preveč takih ljudi, ki radi kritizirajo in zabavljajo, ne upajo si pa sami aktivno poseči v tok razvoja.

Popoln solčni mrk bo letos dne 10. sept. Najbolj se bo videl v Mehiki in je odšlo tja v svrhu študija že 10 ekspedicij.

Razdelitev Burgenlanda. Avstrijski listi se te dni živo zavzemajo za ukinitve samostojne zvezne dežele Burgenlanda in razdelitev med Štajersko in Nižjeavstrijsko. Če se zahtevana razdelitev res izvrši, bodo prizadeti najhujše burgenlandski Hrvati, ki bodo tako oropani skupnosti in raztrgani med dve deželi. Morda mislijo Avstrijci pri delitvi Burgenlanda tudi na to.

Habsburške fantazije. V nedeljo so v glavnem mestu Madžarske slavili 50-letnico združitve Budima in Pešte v eno samo mesto Budimpešta. Ob tej priliki je bila otvorena tudi zgodovinska razstava, katero je otvoril bivši avstrijski nadvojvoda Josip. Nadvojvoda Josip je v svojem govoru zatrjeval navzodim, da bo Budimpešta kmalu postala zopet glavno mesto zedinjene Ogrske pod zlom Habsburžanov.

Kultura in umetnost

Nova Evropa. Izšla je 6. številka VIII. knjige revije »Nova Evropa«, ki izhaja trikrat na mesec v Zagrebu. Nova številka prinaša sledečo vsebino: Država budučnosti (J. Zubović), Jugoslovensko jugoslovenskog odbora (L.). Politični pregled: »Opće pravo glasa bez opće svečenosti (J. Turić), Rekonstrukcija kabineta g. Pašića (C.). Književni pregled: Vesti s one strane: Vašington u augustu (J. M. Petrović). Pismo iz Nemačke (L. Zimbek). Knjige i listovi: Druga Ruska Revolucija, III. in IV. (Al. Jelčić). Poročene so tudi beležke o dojmih z novinarskega kongresa. »Nova Evropa« ima v Mariboru svojega poverjenika (Božidar Borko, novinar, Jurčičeva ul. 4) in je kot reprezentativno in v širokem obsegu urejevano, revijo toplo priporočamo.

Turistika in sport

Turisti, obiskujte samo podjetja, ki podpirajo stremljenje planincev, ki inserirajo v turistovskih glasilih. Vsi ki dosedaj še niste naročili inserat, vprošite najkasneje do 31. avgusta besedilo na založnika Planinskega koledarja, Maribor, Kerkova ulica 5.

ČEVABČICI, RAZNJIČI, GJULBAŠIČI
srpski specialiteti peči če se i prodavati
na prostoru
MARIBORSKE IZLOŽBE

v Belgiji je v imenu svobode dosegla (l. 1831) zakone, ki so dali duhovščini nezavisnost od vlade, v Franciji pa je zahtevala najprej svobodo šolstva, končno pa je Lamenaiz zahteval »ločitev cerkve od države« kakor v Ameriki.

Ti liberalci so bili v bistvu ultramontanec, saj so priznavali papežko neomejeno vrhovno oblast. Toda papež Gregorju XVI. niso uzajali njihovi nazori; ob sodil je bil tudi belgijsko ustavo, ker je priznavala versko in tiskovno svobodo. Z encykliko iz leta 1831 je obsodil francoske liberalne katolice. »Glavni vzrok zlas, je pisal, »leži v brezbriznosti (indiferentizmu), tem pogubnem mnenju, da se lahko v katerikoli veri zveličamo, če živimo pošteno in pravično... Iz tega smrdljivega vira prihaja bedasto in zmotno mnenje, da je treba vsakomur zamajčiti svobodo vesti... Temu se pridružuje tudi tiskovna svoboda, ki je ne bomo mogli nikoli dovolj blagosloviti in prokleti...« Po tej obsodbi je Lamenaiz nehal delovati, ostali liberalni katoliki so se undali ali pa so na tihem nadaljevali propagando. V Italiji se je ustanovila kleriko-liberalna družba, ki je delovala za ujedinjenje Italije.

Pij IX. Naslednik Gregorja XVI. Ma-stal, ki si je nadel ime Pija IX., je bil plemič, doma iz cerkvene države; rodil se je leta 1792. in je bil s 35. leti škof. Iz-šli so na svetovni Avstrije, imej

Mariborske vesti.

Maribor, 23. avgusta 1923.

Z RAZSTAVE.

Kljub neprijaznemu pisarenju hrvaškega blokaškega časopisja in sumljivi molčečnosti naših domačih klerikalnih listov je obisk razstave trajno dober. Vsi posetniki so presenečeni nad izredno lepimi in finimi izdelki industrije in obrti, zlasti pa tudi vrtnarstva, ki ni nastopilo razen v Mariboru še na nobeni razstavi in vselejmu. Vsestranska hvala privablja vedno nove odlične goste in strokovnjake. Tekom večrajnjega dne je posetilo razstavo med drugimi več poslancev, da se na licu mesta prepričajo o industriji in obrti na najsevernejši meji naše države. Za te dni se pričakuje tudi obisk pokrovitelja razstave, Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Za zadnje dni razstave pripravljajo veseli odsek nova presenečenja, da tako zdrži koristno z dobrim in prijetnim. Poleg običajnega koncerta godbe »Drava« bo nastopilo v prihodnjih dneh več pevskih društev. Pripravljajo se tekma lepote in debeluharjev. Zmagalci dobe krasna darila. V prid otroške bolnice se priredi tombola s primernimi in krasnimi dobroti. Pričakovati je, da bo v ta dobo delni namen vsakdo doprinesel svoj obolus.

V ČASU KISLIH KUMAR.

— Kaj porečete k Radičevim begu?
— Nič! Saj ni vredno, da se s tem-pu-
stolovcem bavimo.

Tako in enako smo se pogovarjali na
sprehodu preko Pobrežja.

Naenkrat zakriči nekdo: »Glej tam radi-
čiče!«

Vsi na kup. Kje, kje? Hitro na teje-
top in g. Kerševanu poročat. Imamo plič-
ka in naša bo slava. Tako in enako je
šumelo okoli nas.

— Pa kje je Radič?
— No, tam, ga ne vidite!

— Ne!

— No, saj ga je mnogo!

— Vem, da je debel, čokat, pa ven-
dar ga ne vidim.

— To je pa lepa, dve celi gredi ga je,
in ga še ne vidi. No, glejte tam-le, oh ka-
ko bi bil dober s pravim vinskih kisom
in istrskimi ali dalmatinskimi oljem pri-
pravljjen, se oglasi moja tovarišica —
Primorka! Mariborčan iz Tezna me je pa
glupo gledal.

SLIKE.

Na pošti zahteva stranka znamko v
nemščini ter vpraša, je-li poštnina za
»Karlstadt« jeden dinar. Dobi odgovor,
da je pravi naslov »Karlovac« in ne Karl-
stadt. Na to pojasnilo se razkači stranka
in zagrozi: »Se boste že morali nam pri-
lagoditi, ako hočete med nami živeti!« —
»Torej nam se groziti!« — Ker se poslu-

je na svoji strani liberalce in pristaje
narodnega zedinjenja. Sploh je bil v Ita-
liji zelo priljubljen. Po revoluciji iz leta
1848 se je sprl s svojimi prijatelji. Hotel
je, da bi cerkveni državi vladal sam s
kardinali; deželni zbor, ki so v njem se-
deli lajki, pa naj bi imel zgolj posveto-
valno pravico. Končno je zbežal iz Ri-
ma, a ga je leta 1849 privedlo nazaj fran-
cosko vojaštvo. Sklenil je, da sedaj za-
te revolucionarne poskuse.

Leta 1850 je začel izhajati v Rimu ča-
sopis »Katoška civilizacija«, ki je tol-
mačil ideje papeža Pija IX.; hotel je ob-
noviti civilizacijo, čije zidovi so padli
zaeno z Bastillo.

Skoraj vse evropske vlade so se pre-
strašile revolucije leta 1848. in socializ-
ma. Zato so iskale sporazuma z duhovni-
štvom, čigar moč je vzrasla. V Franciji
je šolska svoboda omogočila duhovščini
ustanovitve katoliških učnih zavodov. V
Španiji (l. 1851) in v Avstriji (l. 1855) je
papež dosegel nov konkordat, s katerim
je bila priznana nezavisnost cerkve, slo-
neča na »božji ureditvi«, kar pomeni, na
pravni, ki je višje od državne moči.

Pij IX. je uveljavil svojo moč, pro-
glasivši se za suverena. Nauki o neomade-
ževanem spočetju (da Marija kot božja
mati ni imela na sebi izvirnega greha) so
že izza davnega srednjega veka zagovar-
jali franciškani in pobijali dominikanci.
Neomadeževanemu spočetju je bil posve-
čen tudi praznik. Papež Pij IX. je javno

joča uradnica ni čutila opravičeno za-
vrniti to predrzno in zagrizeno sovra-
znico našega življa naše države, storimo
to mi ter povdarjamo: Ne mi, ampak oni
se bodo morali korenito prilagoditi na-
šim pravicam, sicer adijo v Reich!
Mihelnov.

NA VESELIONEM PROSTORU RAZ- STAVE VSAK VEČER PLES.

Vstopnina za vsak plesni parček 1 Din.

m Imenovanja. Za profesorja s stal-
nim mestom so imenovani na drž. gimna-
ziji v Mariboru dr. Janko Glaser, Jakob
Cimerman in Adolf Vales, na drž. realki
pa Viktor Cotič in Ivan Ravnikar.

m Odlični gostje iz Sušaka v Mariboru.
Cenjeno občinstvo si dovoljuje l. sloven-
ski sportni klub Maribor v ljudo obve-
stiti, da bodo gostoval v Mariboru v so-
boto dne 1. in nedeljo dne 2. septembra
tl. prvak našega Primorja Jugoslav. sp.
klub »Orient« iz Sušaka, ter nastopil v
prijateljski tekmi z našim klubom. —
JŠK »Orient« uživa ob naši sinji Adriji
velik ugled in razpolaga s prvovrstnim
moštvom. — Prosimo Vas, da pokažete
tukaj na severni meji naše države bra-
tom iz Sušaka svoje simpatije na ta na-
čin, da posetite v obilnem številu tekme,
katere se vršijo v navedenih dneh vsik-
dar ob 17. uri popoldne na igrišču Mari-
bora v Ljudskem vrtu. — SSK Maribor
priredi tudi svojim gostom zabavni ve-
čer s plesom v dvorani pivovarne Götz
in sicer v soboto dne 1. sept. tl. ob 20. uri
zvečer, pri kateri priliki sodeluje tudi
glasbeno in pevsko društvo »Drava«. —
Vabimo istotako, da polnoštevilno pose-
tite to prireditev. Za jed in pijačo bo pre-
skrbljeno. Druga društva v Mariboru in
okolici pa prosimo, da se na te tekme in
prireditve našega društva blagohotno o-
zvirajo in v teh navedenih dneh in časih
ne prirejajo svojih morebitnih nastopov
in veselic. — Odbor I. Sl. S. K. Maribor.

m Kavarna »Promenada«. Dnevno od
19. ob nedeljah in praznikih od 16. ure
koncert prvovrstne salonske godbe ob
vsakem vremenu. Izvrstne pijače, slado-
led in domače pecivo.

m Klub kolesarjev in motoeklistov
»Perun« v Mariboru vabi vse svoje čla-
ne in članice, da se udeležijo prijateljske-
ga sestanka v petek, dne 24. tm. ob 8. uri
zvečer v hotelu pri »Zamorcu«. Na se-
stanku se bodo razpravljale zelo važne
točke glede veselice, zato se pozivajo vsi
člani, da se tega sestanka sigurno udele-
žijo.

m Veselica na razstavišču IOVI. Kakor
je že večeraj nek nepoklicani na tem me-
stu čisto po nepotrebnem izdal tajnost,
se vrši v nedeljo od 19. ure dalje na raz-
stavišču velika ljudska veselica z bogatimi
vzporedom, ki bo nudil občinstvu ve-
liko smeha in razvedrila.

m Mariborčani so se poboljšali. Mari-
borčani so postali v zadnjem času izred-

proglasil dogmo o neomadeževanem za-
četju dne 8. decembra 1854 v Sikstinski
kapeli, s čemer je pokazal, da ima papež
pravico, sam odločevati v vseh verskih
zadevah katoliške cerkve.

Nato je papež Pij IX. setavil komisijo
bogoslavcev, ki je imela izdelati splošno
razlago nalog, ki jih ima cerkev v mo-
derni družbi in ki bi naj še enkrat po-
vdarila, kakšne in čigave zmote so bile
obsojene.

Papež se je začel bojevati s sardin-
skim kraljestvom, ki je l. 1850 odpravilo
cerkvena sodišča in izročilo nekatere
samostane posvetni upravi. Ko si je sar-
dinsko kraljestvo prisvojilo neko cer-
kveno provinco, je papež prekinil z njim
vse stike. Združitev ozemelj, ki so se po-
javljale v imenu narodnih načel, (Gari-
baldi) je papež smatral za obliko revo-
lucije, ki jo je bil obsodil že leta 1848;
ni hotel priznati italijanske kraljevine,
izobčil je bil z cerkve vse, ki so se ude-
ležili »zločinskega upada« v njegove pro-
vincije in je proglasil, da cerkev potre-
buje posvetno moč. »Katoliška cerkev«
je dejal, »je dobila kot božja naprava ob-
liko popolne družbe. Zato je delo posebne
božje Previdnosti... in da se poslužuje te
politične svobode, ki mu je toliko po-
trebna, če hoče izvrševati svojo duhovno
moč, in vrhovno oblast.«

(Dobro)

no pridni, mirni, ne pripravajo se več, ne
pijančujejo, ne razgrajajo, kratkomalo, v
Mariboru vlada rajska sloga in mir. Tako
vsaj povedo poročila policijskega ko-
misarijata, ki nam že tri tedne stalno jav-
lja: nič novega! Uganka nam je le, ka-
kemu nadnaravnemu pojavu je pripiso-
vati to nenavadno in čudno izpremembo.
Ali je temu vzrok pojemajoča vročina,
dopust šefa policijskega komisarijata, g.
nadv. Kerševana, ali pa morda celo raz-
stava? Bilo bi res dobro, če bi oblasti do-
gnale pravi vzrok in potem skrbele za
to, da tudi nadalje tako ostane. Če je po-
vzročil to dopust g. nadsvetnika Kerše-
vana, naj se mu dopust takoj podaljša,
če pa razstava, pa bi tudi bilo dobro sto-
piti v stik z razstavnimi odbori radi
podaljšanja.

m Kavarna v mestnem parku. Dnev-
no od 17. do 19. ure in od 20. do 24. ure
koncert. Sladoled in domače pecivo.

Mariborske šole.

Državno moško učiteljske v Mariboru.
Dne 6. sept. se vrši vpisovanje tujih go-
jencev v II. in III. letnik; v IV. letnik se
ne sprejemajo novi gojenci. Dne 7. sept.
so ponavljali in naknadni izpiti, dne
8. sept. je vpisovanje v I. letnik, 11. sept.
pa vpisovanje vadičarjev in bivših go-
jencev. Podrobni podatki na črni deski
zavoda. — Ravnateljstvo.

Sprehodi po razstavi.

FRANC OVERLIN,

Krojaški mojster in trgovina oblik, Ma-
ribor, Aleksandrova cesta 23.

Med največja krojaška podjetja v Ma-
riboru se po pravici prišteva podjetje
Franc Overlin, ki ima tudi trgovino izgo-
tavljenih oblik lastnega izdelka. Podjet-
je dobavlja blago direktno od produ-
centa, kar mu omogoča solidno postrež-
bo in zmerne cene. Delavnica je najmo-
dernejše urejena in lahko izgotavlja ob-
leke po naročilu v najkrajšem času. Raz-
stavljeni predmeti dajejo podjetju naj-
lepše spričevalo in priporočilo.

RAZINGER - VENIER

Ključavničarska in mehanična delavnica
Maribor.

Med podjetja, ki so po preobratu pre-
šla v slovenske roke, spada tudi ključ-
avničarska in mehanična delavnica
Razinger-Venier v Mariboru. Iz male
ključavničarske delavnice sta nova last-
nika v teku enega leta napravila moder-
no ključavničarsko in mehanično delav-
nico, urejeno z najmodernejšimi stroji
na električni pogon. Poleg tega je podjetje
urejeno za avtomatično varjenje, kar
znači zopet nov napredek. Na razstavi je
podjetje razstavilo na poseben način
konstruirano turbino, ki vzbuja občo po-
zornost. Slične turbine je podjetje pred
kratkim zgradilo v Breznu in deluje ob
malenkostni vodni sili v splošno prese-
nečenje zelo povoljno. Opozarjamo na
to vse industrijalce, ki obratujejo z vod-
no silo.

TOVARNA USNJA VILJEM FREUND,

Klavniška ulica.

Med največja mariborska industrijska
podjetja spada tovarna usnja Viljem
Freund, ki obstoja že nad 25 let. Seda-
nji lastnik, ki je kupil tovarno pred 12
leti, je podjetje tekem časa tako razširil
in moderniziral, da se po vsej pravici
prišteva med najmodernejša in največja
jugoslovenska podjetja te vrste.

V začetku je izdelovalo podjetje samo
črno in rujavo kravje usnje, usnje za
podplate in jermenje. Takoj po preobra-
tu pa je podjetje spoznalo veliko važnost
usnarske industrije za našo državo ter
je svoj obrat nemudoma povečalo in
preuredilo na najmodernejši način s
strojnimi pogonom. Tudi način produkci-
je se je s tem znatno izboljšal in izpopol-
nil, tako, da je danes Freundovo usnje
znano po vsem tu- in inozemstvu.

Leta 1920 je bilo uvedeno strojenje s
kromom. V začetku le v malem obsegu,
ker je pri nas primanjkovalo tako kemi-
kalij, kakor tudi strokovnega delavstva
in potrebnih strojev. Tekom dveh let pa
so bile vse te težkoče odstranjenje, do-
mače delavstvo izobraženo in danes nudi
tovarna Freund najboljše izdelke svoje
stroke v tu- in inozemstvu.

V začetku je znašala dnevna produkci-
ja komaj 60 kož dnevno. Danes izdeluje
podjetje dnevno 200 govejih kož in 250
telečjih kož, kar da letno 40.000 govejih
in 50.000 telečjih kož. Pogon oskrbuje
velik parni stroj z 250 konjskimi silami.

Surovine dobavlja podjetje večinoma
v tuzemstvu. Rdeče kože so večinoma
hrvaškega izvora. V zadnjem času vlada
veliko pomanjkanje težkih kož, ker se
najboljša živina izvažava v inozemstvo. Da-
si je tuzemska koža najboljše kakovosti,
jo največkrat pokvari nestrokovno po-
stopanje pri odiranju, pri čemer se koža
nareže in je za preustrojenje neuporabna.
Vsled tega gre vsako leto ogromna koli-
čina teh dragocenih domačih surovin v
izgubo.

Na drugih surovinah potrebuje pod-
jetje letno 20 vagonov raznih ekstraktov,
50 vagonov drevesnega čresla, 10 vago-
nov apna, in 2 vagona masti. Iz inozem-
stva dobavlja podjetje samo kemikalije,
ki jih v tuzemstvu ni mogoče dobiti. S
svojimi izdelki zalaga podjetje večinoma
domač trg, zlasti v Sloveniji in Hrvaški,
znaten del pa se izvažava tudi v inozem-
stvo.

ALOJZIJ PREGLED,

Krojač, Ruše pri Mariboru.

Da naši podeželski obrtniki prav nič
ne zaostajajo za mestnimi, dokazujejo
krojaški izdelki, ki jih je razstavil v ob-
jektu A, oddelek VIII, stojnica 137 kro-
jač Alojzij Pregled iz Ruš, specialist
za obleke iz usnja. Ta panoga krojaške
obrti je bila pri nas do nedavno še to-
povojih. Izdelki g. Pregleda pa dokazu-
jejo, da smo se tudi tu povzpeli na pre-
cejšnje višino. Razen moških sukcnj in
usnja je razstavljen ženski kostum iz us-
nja, nadalje razne ženske torbice, čopci,
iz usnja itd., kar priča, da je g. Pregled
v resnici specialist. Opozarjamo občin-
stvo na te izdelke ter krojača Pregleda
vsakomur toplo priporočamo.

ANTON MABUSIČ,

mizar, Maribor, Frankopanova ulica 23.

Med najboljših mizarov naše države
se letos udeležili razstave, se mora pa
prištevati mizarja Antona Mabusiča, ki
je razstavil svoje izdelke v objektu A,
oddelek VI, stojnica 82. Krasna jedilna
soba bi delala čast vsaki velelejni raz-
stavi in daje svojemu izdelovalcu naj-
lepše spričevalo njegove sposobnosti in
vsestranske strokovne nadzornosti. Pod-
jetje, ki ima moderno urejeno delavnico
s strojnimi pogonom, se bavi tudi s stav-
benimi mizarstvom ter ima stalno zalogo
vsakovrstnega lesa, kar mu omogoča po-
služiti svoje odjemalce le s prvovrstnimi
in trpežnimi blagom.

JAKOB KELC,

Krojač, Maribor, Stolna ulica 5.

V objektu A, oddelek VIII, stojnica
141 je razstavil svoje izdelke krojaški
mojster Jakob Kelc, lastnik moderne
urejenega krojaškega ateljeja za gospo-
de, dame in vojaštvo. Vsak lažnik lahko
spozna v razstavljenih predmetih fino in
solidno delo. Podjetje ima v zalogi stalno
večjo množino izgotavljenih oblik in ve-
liko zalogo češkega in angleškega blaga.
Kot domačega obrtnika za vsakomur
topo priporočamo in opozarjamo na
zlasti tudi vojaštvo.

Objave.

§ Dramski odsek Jugoslovenske Mati-
ce v Mariboru, ki bo pričel z delovanjem
začetkom septembra tl., vabi k pristopu
vse one gospode in gospodične, ki imajo
veselje in umevanje do dramske umek-
nosti. Z ozirom na važni prosvetni in
narodni pomen tega delovanja se nadeja
gori imenovani odsek obilnega odziva.
Priglasijo se sprejemajo od srede 29. avg.
do sobote 1. sept. med 19. in 21. uro v pi-
sarni Jugoslov. Matice, Sodna ulica 82.

§ Glasbeno društvo »Drava« poziva
vse svoje pevce in pevke, da se v petek
dne 24. ob 20. uri zberejo pred Götzom.
— Odbor.

§ Glasbena Matica v Mariboru. Pes-
ska vaja, katere se vrši v petek točno ob
20. uri zvečer v društvenih prostorih, je
obvezna za vse člane moškega zbora.
— Tajnik.

§ Čebelarški shod. V svrhu ustanovit-
ve zveze podružnice čebelarkega dru-
štva za Slovenijo se vrši dne 26. avg. ob
10. uri predpoldna čebelarški shod v dvo-

rani okrajnega zastopa Maribor. Po shodu predava g. potovalni učitelj Jurančič. **§ Izvanredni zadrugi zbor kovinarske zadruge.** Ker je obrtna oblast razveljavila izvolitev zadrugnega načelnstva, ki se je izvolilo dne 7. aprila 1923 pri glavnem zadrugnem zboru, se vrši v soboto dne 25. avgusta 1923 ob 19. uri (7.) zvečer v hotelu Kosovca v Mariboru, Grajski trg št. 1. Izvanredni zadrugi zbor Kovinarske obrtne zadruge v Mariboru. Vsi zadrugniki se vabijo, da se tega zbora jočno in polnoštevilno udeležijo. Dnevni red se je objavil s posebnimi vabilii. — Zadr. komisar: F. Bureš.

§ Legitimacije za graški velešejem, ki se vrši v času od 1. do 9. septembra v Gradcu, se dobe tudi pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne d. d., Maribor, Jurčičeva ulica 4. S to legitimacijo ima vsak posetnik pravico do 50% znižanega vizuma, ter lahko z vozovnico osebnega vlaka potuje tudi v brzo in D-vlakih. Legitimacija velja kot vstopnica v sejmске просторе.

§ Navodilo za Praški velešejem, ki se vrši od 2. do 9. septembra. Legitimacija stane 25 D, prištevši pristojbino za kolek. Kolkovanje za I. razred 2 čK, za II. razred 1 čK, za III. razred — 50 čK. Znižana voznika velja za vse vlake osebne in brzovlake, izvzeti so samo ekspresni vlaki. Osebe pod 18 let nimajo pravice do znižane voznice. Popust je 33% na čehoslov. železnicah, ki velja od 28. avgusta do 14. septembra ter velja samo po najbližji vrti od bivatišča posetnika. Popust na proгах juž. železnice 50%. Vožnja se sme prekiniti samo enkrat v območju CSR železnice. Na podlagi legitimacije morajo CSR konzulati izdati vizumi na potni list s 75% popustom. Legitimacije se dobe tudi pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne d. d., Maribor, Jurčičeva ulica 4.

§ Mestni kno. »Nova zemlja«, krasna drama v 6 činih se predvaja v četrtek, petek, soboto in nedeljo.

§ Mladost v Ptuj. »Klub napredni slov. akademikov v Celju« nastopi na svoji gledališki turneji po Sloveniji 25. avgusta t. l. ob 20. uri v Narodnem domu v Ptuj. z M. Halbejevo ljubezensko dramo v 3. dej. »Mladost«. Gostuje in režira g. R. Zeleznik, član »Udruženja gled. igralcev«. Ker je čisti dobiček turneje namenjen ustanavljanju in vzdrževanju klubovah knjižnic v obmejnih krajih, va-

bimo le najobilenjši udeležbi. Pripomnimo, da je imela igra do sedaj povsod nenavadno dober uspeh. — Odbor.

ŠAH.

Šah. turnir v Novem Sadu. Končni rezultati: Od 15 kol, torej od 15 dosegljivih točk so dosegli Cirič, Furlani, Kramer po 11 točk. Od 8 daril, ki so bila razpisana v izmieri od 6000—800 K, so si prvi trije razdelili prva 3 darila. Ker je v vrsti med samimi zmagovalci dosegel Cirič največ točk (6), je bil takoj proglašen za šah. mojstra. Proglašen pa bo tudi g. Kramer, ki se je po kakovosti dobljenih partij najbolj izkazal. Dalje so dosegli gg. Stupan (Maribor) in Feuer po 10½ in si delila 4 in 5 darilo — sledijo Singer (Zagreb) z 10 točkami (6 darilo). Poljanec z 9 (7 darilo) in Rožič z 8½ (8 darilo). S temi je vrsta častnih mest završena. Dalje so dosegli Celjak 8, Tenner 7½, Marković 6, Todorovič 5½, Peyer 5, Tamindžić 2½, Gribušin in Madjarevič po 2 točki. — Gotovo je bil celjski turnir jačji od novosadskega, izkazalo se pa je da ima Slovenija, ki je po 4 igralcih dosegla polovico daril, najboljše teoretike oz. analitike. In ti so v zvezi z izborno kombinaturno igro, zlasti Kramer in Stupan dosegli najboljši uspeh. — Mariborski šahovski klub je dosegel z dvema zmagovalcema častno mesto med jugosl. šah. klubi.

Gospodarstvo.

g Produktne borze 22. avg. N o v i S a d: pšenica baška 337,5—340, banatska 330—345, ječmen baški 275, oves baški 255—265, koruza baška 280—285, moka baška »0« 560. Beograd: pšenica 320—325, koruza 280—285. Zagreb: pšenica baška 337, moka »0« 525, »2« 530.

g Zagrebški kraljevski sejem se vrši ta teden. Prignalo se je krog 7000 konj in 5000 rogate živine. Teški kmečki konji po 15—20 tisoč din. za par, lahki 12500—17500, žrebeta enoletna 1500—3750 Din., dveletna 5000—6000 din. Goveda so se kupovale največ za Avstrijo in Italijo. Cene za 1 kg žive teže: biki 15—45,50, voli I. 15—17,50, II. 13—14,25, III. 11—12, krave I. 10,75—13,

II. 9,50—10,50, III. 7,50—8, teleta po 950—1500 za komad.

g Hmelj. XX. poročilo Hmeljarskega društva o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zatec, CSR, 18. avg. 1923. Od dne 15. tm. je silna vročina prenehala, podnevi imamo oblačno in bolj hladno vreme, noči so pa navadno prav mrzle, kar ne pospešuje okobuljenje. Zaželjene izdatne padavine tudi ni bilo in vsled tega se tudi kobule le pomalem razvijajo. Če ne bo v kratkem zadostnega dežja, bodo kobule, katere se sedaj začenjajo tvoriti iz cvetja, ostale male. V zdravih, zgodaj obrezanih legah se okobuljenje vrši še precej pravilno, in se bo z obiranjem pričelo okoli 26. tm. Upanje na novo letino se torej ni zboljšalo, pa tudi ne poslabšalo — vendar je gotovo, da bo ista prav mala in da bodo cene primerne stroškom. Glede množine letošnjega pridelka ostane pri naši zadnji cenitvi, to se pravi, pričelali bodemo blizu ½ lanske množine. Plačuje se do 3050 čK za 50 kg hmelja iz leta 1922. Končno razpoloženje na trgu je mirno — cene čvrste. (1 čK = 2,8125 D — 1 kg pride torej na 686,24 jK.)

g Ustanovni občni zbor strokovne zadruge koncesioniranih elektrotehnikov v Ljubljani. Udeležilo se ga je 18 konces. elektrotehnikov iz cele Slovenije. Zvezo obrtnih zadrug je zastopal njen načelnik g. Franchetti. Otvoril je zborovanje obrtni referent dr. Letnar, na kar sta poročala načelnik pripravljalnega odbora Mihelčič in tajnik Bogataj o postanku in delovanju pripravljalnega odbora. Na predlog ing. Turnška so bili izvoljeni sledeči gospodje: za načelnika zadruge Ivan Mihelčič, za njegovega namestnika Ivan Bogataj. V odbor so izvoljeni na predlog g. F. Saksas nastopni gospodje: Rud. Štebl, Leopold Janežič in Tomo Vojnovič.

Vi dobite poštni paket franco povsod: 1 kg testenine, 0,50 kg paradižnikov, 0,10 kg ribanega parmesana, 0,50 kg Vital-kakaoa, 0,50 kg kakao Korf, 1 kg fine čokolade, 0,50 kg indijsk. sagua, vse skupaj samo za Din. 208.—, Hmeljak i drug, Maribor. 1301

Kompletni sokolski kroj, skoro nov, cena Din 875.—, na prodaj. Naslov v upravi »Tabora«.

v Ljubljani, Gabrovšek v Kranju, Franc Saks v Mariboru, za namestnike: Jakob Pašk v Celju, J. Rečnik v Mariboru in Ivan Hebein v Ljubljani, za preglednika sta izvoljena ing. Turnšek in Leopold Tratnik. Načelnik je prečital proračun za leto 1923, ki je bil soglasno sprejet. Za delegata k deželni zvezi obrtnih zadrug je izvoljen načelnik Mihelčič, za njegovega namestnika Bogataj. Na predlog g. Franchettija se izvoli za izpraševalno komisijo predsednik in dva prislednika in sicer 1 prislednik iz srede pomočniškega zbora. Izvoljeni so predsednikom ing. Turnšek, namestnikom Saks. Za prislednike za dobo treh let: Vojnovič, Štebl, Mihelčič in Arhar. Takša za vajence pri preizkušnji se določi na 50 dinarjev, sprejemina na 20 dinarjev. Občni zbor je sklenil, da je posel članov preizkuševalne komisije časten. Pri slučajnostih sta povdarjala Fajdiga in ing. Turnšek važnost zopetne ustanovitve obrtnih nadaljevalnih šol za vajence in nadaljevalnih tečajev za pomočnike ter se je načelstvu naročilo, da ima posvetiti doseg tega cilja vso svojo moč. Obrtni referent dr. Letnar pojasni zastoj obrtnonadaljevalnih šol in sicer vsled pomanjkanja denarja in podpor. Vnela se je živahna debata. Vsi koncesionirani elektrotehniki v Sloveniji so glasom odloka ministrstva trgovine in industrije z dne 13. julija 1923, št. 2918 pristopiti k zadrugi kot člani ter vpisati svoje pomočnike in vajence v zadrugi register. Članarina za leto 1923 znaša 50 D, pristopnina po 200 D. Uradnoure so vsako zadnjo nedeljo v mesecu oktobra do 12. dopoldne pri načelniku zadruge g. Mihelčiču, Lepi pot št. 12 (na Mirjač).

Ne pozabite naročnine!

Staro lito železo

5-4 kupujejo po najvišjih cenah
Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Klub-Bar
Dnevno ob 22. uri 22. gostovanje umetniškega ansambla:
Poldi in Baren Fran. Halaszova Slaviette duo Mme. de Corfu HUGO - HUGO
Vstop prost. 1796
Lože se lahko rezervirajo.

Mala oznanila.
Odda se prazna soba, z uporabo kuhinje s 1. septembrom. Naslov v upravnistvu »Tabora«. 1818
Gospodična Resi Krenn, Vrazova ul. 2, prična z glasovirnimi urami s 1. septembrom. 1814
Stanovanje v lastni hiši oddam za stalno enmu, kateri mi posodi 15.000 Din. proti visokim obrestim. Dopisi pod »Sigurno« na upravo »Tabora«. 1819
Umivalna omarica z marmornate ploščo in omara s steklenimi vratmi, uporabna za kajige ali perilo, po ugodni ceni na prodaj. Vpraša se Aleksandrova cesta 46, na dvorišču, desno. 1813

Kupim eno-ali dvodružinsko vilo v bližini parka. Penudbe na upravo »Tabora« pod »F. S.« do sobote 25. t. m. 1817 2-1

Čepice po neverjetno nizkih cenah, srajce, kravate, klobuke, nogavice, poramnice, robce in ostale modno blage prodaja brez konkurence modna trgov. B. Veselinovič & Komp., Maribor, Gosposka ulica št. 26. 1605

Enonadstropna hiša, z krasnimi kletmi, že vpelano vinsko trgovino, jako solidno delana in lepim vrtom v Ljubljani, se zamenja za istotako, če mogoče v prometni ulici v Mariboru. Več se poizve v trgovini I. Balah, Grajski trg št. 3. 1730 10-5

Dobro mleko se dobi v mlekarni Ivana Golob. Slovenska ulica 16, vsaki dan od 8. ure zjutraj naprej. 1811 2-2

Zelefin, nov Ehrbar-glasovir, prvovrstne konstrukcije, za 38.000 Din. na prodaj. Maribor, Gosposka ulica 46, prišaje. 1798 2-2

Stanovanje za manjšega dijaka s hrano in ostalo postrežbo se odda. Vprašati pod »Mal dijak« v upravi »Tabora«. 5-5

Galanterija
drobnina, trikotaža
Samo na debelo!
Gaspari & Faninger
Maribor 1047
Aleksandrova cesta 48.

Oglejte si
v Mariborski industrijsko-obrtni vzorčni izložbi naše prvovrstne mizarske stroje in naprave za žage, izdelke najboljših nemških in avstrijskih tovarn.
Welker-Werke
WIEN X. 1145
Laxenburgerstrasse št. 12.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

Jakob Kelc
5 MARIBOR :: STOLNA ULICA 5
Krojaški atelje za gospode, dame in vojaštvo. — Skladišče oblek. — Velika zaloga angleškega in češkega sukna. 1802

ZALOGA PORCELANA IN STEKLA 1672
Prej BERNHARD - sin imejitelj
GUSTAV BERNHARD
MARIBOR - Aleksandrova cesta
NA VELIKO Telefon 30 NA DROBNO

Podpirajte slovenske tvrdke!

Izašlo iz štampe! **Novo!**
Specijalno izdanje
III. EKON. FINANS. DJELA ALMANAHA SHS. 1923.
(iz materijala I. sveska Almanaha SHS.)
Poljoprivreda, šumarstvo, rudarstvo, vodene snage, finansije, industrija i trgovina. Pregledi, statistika, institucije, udruženja. — Prvi popis sviju banaka, industrije i trgovine za čitavu državu. (latinicom) — oko 25.000 :: adresa. — 700 stranica kvart format. ::
Cijena Din 100" —
Ako se unapred plaća, šalje se franco. Pouzećem — plus porto i omotarina.
Knjižarama 30% popusta.
Primjedba. Ovo djelo sa 2. sveskom ALMANAHA SHS. (IV i V dio) daju kompletni informacioni materijal i adrese privrednog karaktera za čitavu državu.
Glavno uredništvo Almanaha SHS. Zagreb, Moravska, 30